

Žádost:

Žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 21. 1. 2026, ve věci vdoveckého a sirotčího důchodu a informace o výplatě důchodu z důchodového pojištění ve spolkové republice Německo.

Žadatel požádal o následující informace.

1. Je mi vyplácen důchod vdovecký a sirotčí nezaopatřeným dětem za celou dobu důchodového pojištění (tedy v České republice i ve Spolkové republice Německo) nebo za dobu důchodového pojištění pouze v České republice?
2. Bylo mi zasláno usnesení z 30.4.2024 pod číslem jednací USN-30.04.2024 – xxx/xxx xxx xxxx. Pokud je důchod vyplácen pouze za dobu důchodového pojištění v ČR, proč je žádost o vyplácení částek i z důchodového pojištění zaplaceného ve Spolkové republice Německo „zjevně právně nepřipustná“?
3. V případě, že je mi důchod vyplácen pouze za dobu důchodového pojištění v ČR, co brání přiznání a vyplácení zbývajících částí důchodu z důchodového pojištění ve Spolkové republice Německo (Deutsche Rentenversicherung)? Od Deutsche Rentenversicherung dostávám od ledna 2024 neustále dotazníky k vyplnění, avšak žádná odpověď, vyjádření ani rozhodnutí.
4. Proč je mi Vámi vyplácený vdovecký důchod nižší než sirotčí?

Odpověď:

V odpovědi byly žadateli poskytnuty následující informace.

1.

Výpočet důchodů se řídí zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zdp“), který nabyl účinnosti 1.1.1996 a byl novelizován zákonem č. 134/1997 Sb. Pro výpočet důchodů jsou však rozhodná i nařízení vlády č. 227/1995 Sb., č. 255/1996 Sb. a č. 254/1997 Sb., která stanovila další rozhodné podmínky pro výpočet důchodu.

Výpočet důchodu v rámci členských států Evropské unie se dále řídí příslušnými předpisy o sociálním zabezpečení osob migrujících v rámci Evropské Unie, počínaje 1.5.2010 se jedná o nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále „nařízení 883/2004“).

Při výpočtu důchodu se nejprve zkoumá, zda byla získána potřebná doba pojištění pro nárok na důchod pouze na základě české doby pojištění, nebo zda je pro nárok nutné přihlédnout též k zahraniční době pojištění.

Jsou-li podle právních předpisů České republiky splněny podmínky nároku na důchod i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů jiných členských států Evropské Unie, stanoví se výše důchodu ve smyslu článku 52 odst. 1 písm. a) nařízení 883/2004 výlučně na základě dob pojištění získaných podle právních předpisů České republiky (tzv. plný důchod) a rovněž podle pravidel stanovených v článku 52 odst. 1 písm. b) nařízení 883/2004 (tzv. dílčí důchod). Oprávněná osoba bude mít podle článku 52 odst. 3 nařízení 883/2004 nárok na vyšší z těchto částek.

Při výpočtu důchodu s přihlédnutím i k dobám pojištění prokázaným na území států Evropské unie se nejprve vypočte plný důchod, jako by celá doba pojištění byla získána na území České republiky a poté se stanoví poměrný díl odpovídající délce doby pojištění na území České republiky.

Výše dílčího důchodu tedy odpovídá pouze délce doby pojištění na území každého státu. Z uvedeného vyplývá, že každý členský stát vyplácí důchod pouze za dobu pojištění, která byla pojištěnou osobou získána v jednotlivých členských státech.

2.

Dne 8. 9. 2023 jste prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Karlovy Vary uplatnil žádost o vdovecký důchod s požadovaným datem přiznání důchodu od 24.7.2023.

Na základě uplatněné žádosti o důchod bylo Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) vydáno rozhodnutí ze dne 5.1.2024, č.j.: R-5.1.2024 – xxx/xxx xxx xxxx, o přiznání vdoveckého důchodu.

Dne 7.11.2023 obdržela ČSSZ prostřednictvím německého nositele důchodového pojištění Deutsche Rentenversicherung Bund, novou žádost o český vdovecký důchod, kterou jste uplatnil dne 12.9.2023.

Podle českých právních předpisů není přípustné uplatnit více žádostí o tutéž dávku.

Vzhledem k tomu, že ve věci žádosti o český vdovecký důchod bylo rozhodnuto na základě žádosti uplatněné dne 8.9.2023 prostřednictvím OSSZ Karlovy Vary, byla žádost uplatněná prostřednictvím německého nositele důchodového pojištění dne 12.9.2023 zastavena podle ustanovení § 66 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, neboť se jednalo o druhou žádost o tutéž dávku.

ČSSZ tedy zastavila jako zjevně právně nepřipustnou pouze druhou žádost o český vdovecký důchod. Žádost o německý vdovecký důchod vyřizuje výhradně německý nositel pojištění Deutsche Rentenversicherung Bund ve své kompetenci.

3.

ČSSZ bohužel není známo, co brání přiznání a vyplácení důchodu z důchodového pojištění ve Spolkové republice Německo. S dotazem ohledně stavu řízení ve věci žádosti o vdovecký důchod z německého důchodového pojištění je třeba se obrátit přímo na německého nositele důchodového pojištění:

Deutsche Rentenversicherung Bund
Ruhrstr. 2
10707 Berlin

pod německým číslem jednacím: xx xxxxxx x xxx.

Pokud jste od německého nositele důchodového pojištění obdržel dotazníky k vyplnění, dovolujeme si doporučit je řádně vyplnit a zaslat zpět německému nositeli pojištění. V případě nejasností ohledně vyplnění dotazníků, doporučujeme se s dotazem obrátit přímo na výše uvedeného německého nositele pojištění.

S ohledem na to, že jste dle Vašeho sdělení dosud neobdržel rozhodnutí ve věci žádosti o vdovecký důchod z německého důchodového pojištění, požádali jsme německého nositele důchodového pojištění o podání zprávy o stavu řízení ve věci Vaší žádosti o důchod, případně jaké překážky brání definitivnímu rozhodnutí.

4.

Podle ustanovení § 49 odst. 1 písm. b) zdp, má vdovec nárok na vdovecký důchod po manželce, která splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřela následkem pracovního úrazu.

Paní xxxxxx xxxx, nar. DD.MM.RRR, podmínky nároku na starobní důchod ke dni úmrtí neplnila, proto je třeba pro vznik nároku na pozůstalostní důchody vycházet z podmínek nároku na invalidní důchod.

Podle § 40 odst. 1 zdp potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let činí 5 roků.

Podle § 40 odst. 2 zdp se potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity.

Pro vznik nároku na vdovecký důchod byly podmínky nároku na invalidní důchod zemřelé osoby splněny pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným ve Spolkové republice Německo.

Vznikl Vám proto nárok pouze na dílčí důchod podle ustanovení článku 52 odst. 1 písm. b) nařízení 883/2004.

Podle ustanovení § 52 odst. 1 zdp, má nezaopatřené dítě nárok na sirotčí důchod, jestliže rodič (osoba po níž vznikl nárok na sirotčí důchod) splnil podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následek pracovního úrazu. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro účely vzniku nároku na sirotčí důchod považuje za splněnou též, byla-li získána aspoň polovina potřebné doby pojištění uvedené v § 40. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se pro účely vzniku nároku na sirotčí důchod považuje za splněnou též, byl-li získán aspoň 1 rok doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 přede dnem smrti v období uvedeném v § 40 odst. 2 větě první a nebo, jde-li o pojištěnce staršího 38 let, byly-li získány aspoň 2 roky doby pojištění uveden v § 11 a § 13 odst. 1 přede dnem smrti v období uvedeném v § 40 odst. 2 větě druhé.

Vzhledem k tomu, že pro nárok na sirotčí důchod je třeba splnit mírnější zákonné podmínky než pro nárok na vdovecký důchod, vznikl nárok na sirotčí důchod pouze na základě české doby pojištění, kterou zemřelá získala.

U sirotčího důchodu byl tedy proveden výpočet plného českého sirotčího důchodu a dále srovnávací výpočet dílčího sirotčího důchodu. Vzhledem k tomu, že dílčí důchod je nižší než tzv. plný důchod, byl přiznán plný sirotčí důchod.

Sirotčí důchod náleží pouze na základě českých dob pojištění, tzv. plný důchod, vdovecký důchod náleží pouze na základě poměru českých dob pojištění k celkové době pojištění, tzv. dílčí důchod. Proto je sirotčí důchod ve Vašem případě vyšší než vdovecký důchod.

Pozn.: Zveřejněny jsou anonymizované údaje